

מסורת הש"ס

(א) נשנת דף כג: (ב) סוטה ד: (ג) ע"י רש"י(ד) לקמן דף נה: (ו)שם איתא ר' זעירא וז"ה כשאלמות] נכפ' מקץ], (ז) י"ל ואמר], (ז) י"ל עד שמתפלל, (י) נפותחות צנרון כ"ל רש"י(ח) פסחים פ"י ה"ה

תורה אור השלם

- חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא: ישיעיהו ב כב
- צַדִּיק לִפְנֵי יְהוָה יִצְלָח וְיִשָּׁם לְדֶרֶךְ פָּקִידֵי:

החלים מה די

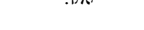
- יִרְאֵת יְיָ לְחַיִּים וְשָׁבַע לְקֵץ בֶּל יִפְקֹד רָע:

משלי יט כג

הגהות הבי"ח

- גמ' מהו שיפסיק מי אחרינן: (ב) תוב' ד"ה ימים וכו' מתי דהוה גולגל ואתקיעות דמי נט':
- בא"ר אינו מיושב דהרי סופה משמע: (ז) בא"ר צירושלמי והרי סופה והו' (ס) בא"ר מהו שנמעינן מן הדל':

גליון הש"ס

גמ' בפעמתי ב"ר. יליקוט ש"א י"ד כפסוק ופיוז העם חט יומנ:

מוסף רש"י

כאילו עשאו במה. עבודת סוכנים (סוטה ד). אל תקרי **שבע** אלא **שבע**. ז' גלות ילין ולא יפקד בשום מלוט הכי הוא רע וטובאים אותו ואין מראים לו כלום (קטן נה).

רב ניסים גאון

אביר (רבא) (רבה) ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל כו'. איתיה לפירושיהו במסכתא תענית בפר' בג' פרקים בשנה (דף כז). דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהורזק י"ח ימים יחיד גומר בהן את ההלל כו' ורחם נמי אמרינן אמר (רבה) [רבא] זאת אומרת הלל דראש חדש לאו דאורייתא ולפיכך התיר רבא לפסוק בו אפי' באמצע הפרק:

אחי. כך שמו: **סנא דבי רבי חייא**. שהיה שונה בצית רבי חייא: **מהו שיפסיק**. לשאלת שלום: **ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל**. שהוא חובה לכל אדם והס אחד ועשרים יום בשנה כדלמרינן במסכת ערכין (ד' י:): **מהו שיטעוס**. את התבשיל לדעת אם נרריך מלח או תבלין: **מטעמת**. טעימת תבשיל:

רביעסנא. רביעית הלוג: **חדלו לכם**

מן האדם. קשים לכם לעסוק כצנוד המקום אל תתעסקו כצנוד אדם דאי לאו הכי למה ליה לחדול: **ושמואל**. לא דריש לשון צָמָה אלא כמשמעו צָמָה חשבתו לזה שהקדמת כצנודו לכצנודי: **שואל מפני הכבוד**. והא ק"ש קודם תפלה הוא וקמני שואל: **תרגמה ר' אבא**. להא דרז שמואל דלסרי: **במשכים לפסחו**. אצל פגעו צדק שואל: ה"ג אמר רב אידי **בר אבין אמר רב יוחנן בר אשיאן אסור לאדם לעשות תפלין קודם שיטפלו**: **דנק**. תפלה שמלדיקו לצורא וסדר וישם פעמיו לרמי תפלין: **אל תקרי שנע אלא שנע**. ילין כל יפקד מן השמים בחלוס הרי הוא רע לכך אין משיחין לפקדו: **וה'**

הוה ולא פסיק ליה שאני רב בר שבא דלא חשיב עליה דרבינא: בעי מיניה אשיאן תנא דבי ר' אמי מר' אמי השרוי בתענית מהו שימעום אכילה ושתיה קביל עליה והא ליכא או דילמא הנאה קביל עליה והא איכא א"ל טועם ואין בכך כלום תניא גמי הכי *מטעמת אינה טעונה ברכה יוהשרוי בתענית טועם ואין בכך כלום עד כמה ר' אמי ור' אסי טעמי עד שיעור רביעתא: אמר רב יחל הגנות שלום לחבירו קודם שיתפלל כאלו עשאו במה שנאמר יחדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא א' אל תקרי במה אלא במה ושמואל אמר במה חשבתו לזה ולא לאלוה מתיב רב ששת בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב תרגמה ר' אבא במשכים לפתחו א' (א"ר יונה א"ר זירא כל העושה חפציו קודם שיתפלל כאלו בנה במה א"ל במה אמרת א"ל לא אסור קא אמינא וכדרב אידי בר אבין ד)אמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאן יאסור לו לאדם לעשות חפציו קודם שיתפלל שנאמר יצדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו ואמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאן וכל המתפלל ואח"כ יוצא לדרך הקב"ה עושה לו חפציו שנאמר צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו: (ו)א"ר יונה א"ר זירא א' כל הלן שבעת ימים בלא חלום נקרא רע שנאמר וישבע ילין בל יפקד רע אל תקרי שבע אלא שבע א"ל רב אחא בריה דרבי חייא בר אבא הכי א"ר חייא א"ר יוחנן כל המשביע עצמו מדברי תורה ולן אין מבשרין אותו בשורות רעות שנאמר ושבֵע ילין בל יפקד רע: אלו הן בין הפרקים וכו': א"ר אבהו א"ר יוחנן יהלכה כר' יהודה דאמר בין אלהיכם לאמת ויצִיב לא יפסיק א"ר אבהו א"ר יוחנן מאי טעמיה דרבי יהודה דכתיב

היה קורא פרק שני ברכות

יד.

ימים שהיחיד גומר בהם את ההלל. לאו דוקא יחיד אלא אפילו צנור קורא יחיד כיון שאין כל ישראל ציחד כמו שהיו בשמיטת פסחים צ"ד צניסן ולאו דוקא גומר דודאי ק"ל דימים שאין יחיד גומר את ההלל אין חובה לאמרו כלל אפילו בדילוג דהכי משמע צערכין (פ"ג ד' י:)דחשיב כ"א יום

דיחיד גומר בהן את ההלל ופרקי ר"ה וי"כ נמי לימא משמע דבשאר ימים טובים כמו בראשי חדשים פשיטא ליה דאין לומר מדלג חשיב יותר מכ"א יום וגם מדלג קאמר לגמור ברה"י וצ"ה דלא הוה משמע דבשאר ימים טובים כמו ברה"ט ודאי אין גומרינן אצל קורין אצל עתה משמע אפילו קורין לא וכן משמע בפרק בתרא דתענית (ד' כח:) רב איקלע לצבל חנוסה דהו קא קרו ברה"ט סבר לאפסוקינהו. פירוש שהיה סובר שהיו גומרים אותו כיון דחזא דקא מדלגי דלוגי אמר ש"מ מנהג אצותיהם צדיהם אלמא דימים דאין גומרינן בהן הלל אין חובה לאמרו ומה שאנו אומרינן אותו היינו משום מנהג. וכתוב במחזור ויטרי כיון שאינו אלא מנהג צעלמא לא מצרכינן עליה כדלמאר פרק גולג וערצה (סוכה ד' מד:) אין מצרכין על דבר שהוא מנהג. ומיהו אומר ר"מ דאינו ראיה דאטלטול ודאי לא מצרכינן אצל על מזבח פשיטא דמצרכינן דהא חזינן כל יו"ט שני אינו אלא מנהגא ומצרכין והכא נמי משמע דמצרכין דאי לא מצרכין מאי הפסקה שייך בה ועוד ראייה דמצרכינן על מנהגא מהא דרז על צדי כנישתא וכו' ואם לא צרכו בתחלה אמאי לא הרגיש רב דהוה מנהגא עד שדלגו אלא צודאי צרכו מפני שמצרכים צטוב על מנהגא ובצטיל כן לא הרגיש עד הדלוג וא"ת אמאי לא אסיק אדעמיה אם צרכו לקרות או לגמור וי"ל דצדק אין לחוש שצטוב יכול לצרך לגמור אפי' כשהוא מדלג או איפכא ומה שמצרכין כך על הדלוג לקרות וכשהן גומרינן לגמור כדי שלא יטעו ומשום הכי לא היה יכול להצין מתוך הכרעה עד הדלוג יש שרוצין לומר דיחיד האומר הלל בימים שאין גומרינן שאין לו לצרך ומיהו השך מקואי היה אומר דכיון

שרצה לחייב עצמו מצד ואין זה צרכה לצטלה מידי דהוה אלולג ^(א) ואתפילין דהני נשי מצרכות אע"ג שאינן חייבות וציליני פסחים יש שמצרכין פעמים בתחלה לקרות ואחר הסעודה אחר שפון מצרכין לגמור ומיייתי ראייה מירושלמי (דפרק א') מנהיא דמיייתי עלה דכל הצרכות ^(א) פותחין צנרון חוץ מן הצרכות הסמוכות לחצרתה וצרכת הפירות והמלות ופרקי צירושלמי עלה והא איכא גאולה פירוש אשר גאלנו דסמוכה לחצרתה ואמאי פותחת צנרון שנייא דאם שמעה צבהכ"ג ילא ופרקי והרי סופה פירוש יהללון דאינה סמוכה שהסעודה מפסקת ואפ"ה אינה פותחת צנרון ומשני שמים הנה אחת להבא אחת לשעבר פירוש אחת להבא זו היא אותה צרכה שמצרכין אחר אכילה לגמור ולאותה צרכה היא סמוכה אחת לשעבר היינו אותה שצריך קודם אכילה אלמא דמצרכין שני פעמים אצל זה הפירוש אינו מיושז דהרי ^(א) סיפא משמע דקאי אצרכה דאשר גאלנו דאלו קאי כאשר אפרש מיהו משמע צירושלמי כאשר פירשתי תחלה שהיו מצרכין ז' פעמים תחלה וסוף אצל אומר ר' יהודה דזו היא תמיהא גדולה מאחר שצריך קודם אכילה אמאי מפסיקן ואוכל צינתים שהרי בימים שאין יחיד גומר בהן את ההלל כיון שצריך תחלה כמו הכא אינו מותר לפסוק אלא מפני הכבוד דאי בשלא צריך אמאי לא יפסיק באמצע אפילו שלא מפני הכבוד הא לא היה מפסיק שום צרכה אלא נראה הא דפריך צירושלמי הרי גאולה דמשמע דמצרכין עליה בתחלה איירי באדם שעושה הסדר צבת אחת שאז אינו מפסיק שאינו נריך אצל אלו שמפסיקין לאכול אין לנו לצרך כלל לא בתחלה ולא צנרון והא דקאמר צירושלמי והרי ^(א) סיפא זהו אשר גאלנו דחותמת צנרון ואמאי והא הודאה צעלמא היא כצרכת פירות ואמאי חותמת צנרון ומשני שמים הנה שמי גאולות אחת להבא אחת לשעבר פירוש לעמיד כמו יגיענו וגם היא ארוכה קצת וגם יש בה לשעבר כמו אשר גאלנו מגאולת מזרים לפיכך חותמת צנרון ומה שהקשה מיהללון שאינה סמוכה לפי מה שפרשתי עתה ואפ"ה אינה פותחת צנרון יש ליתן טעם לפי שהיא הודאה צעלמא ואפילו שהיא ארוכה קצת תקנו בה חתימה ולא פתיחה כמו אלהי נשמה. וכן משמע צירושלמי שהיה דרכן לומר הלל צבית הכנסת ואח"כ שותין כוסות שלהם צביהם צלא שום סדר דצעי צירושלמי (פ' ע"פ) שחאן צבת אחת מהו פירוש זה אחר זה צלא הלל וסדר צינתים מהו ^(א) שמעינן מן הדא דא"ר יוחנן הלל אם שמעה צבית הכנסת ילא וכן משמע בתוספתא ^(א) דמי שלא היה יודע ונכנס צבית הכנסת וכו' והשתא נמי מיושז דצצטיל כך פותחת צרכה דאשר גאלנו צנרון דטעמא שאינה סמוכה כי הא דאם קרא הלל צבהכ"ג ילא: **אין דיבמא הנאה קביר ע"יה**. האי לישנא משמע דמיירי בתענית יחיד שקבל עליו אצל בתענית הכתוב לא: **מזועם ואין בכך בלום**. פירש ר"ח שחזר ופולט דלא חשיב הנאה מן הטעמיה אצל צולע לא אפילו בשאר תעניות ומשום הכי הפולט אינו נריך צרכה שאינו נהנה: **במשכים** לפתחו. וכן הלכה אצל פגעו צאקראי מותר: למא

עין משפט ור מוצה

יג א טור שו"ע אורח סימן תרלז סעיף ב:

יד ב מ"י פ"ג מהלכות מטהה הלכה ט טור שו"ע אורח סימן תכב סעיף ד (וס' תפח סעי' א] וסימן תרמד סעיף א:

טז ג מ"י פ"א מהלכות צרכות הלכה ב סמג (הלכות צרכות) עשין כז טו"ש"ע אורח סימן יי סעיף ב:

טז ד מ"י פ"א מהלכות תענית הלכה יד טו"ש"ע אורח סימן תקסז סעיף א (נכ אלסם תענית פ"א דף קעג):

יז ה מ"י פ"ו מהלכות תפלה הלכה ד סמג עשין יט טור שו"ע אורח סימן פט סעיף ב: יח ו (מ"י) שם סמג שם טו"ש"ע א"ע שם סעיף ג: יח [מ"י שם טו"ש"ע שם ע"ש צצין]

יט ח מ"י פ"ב מהלכות ק"ש הלכה ח סמג עשין יט טו"ש"ע אורח סימן סו סעיף ה:

רבינו חננאל

ר' יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפיקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם. הלכה כר' יהודה. (וימים שאין היחיד גומר בהן את ההלל וכו'. ע"י פ"י ר"ח תענית כו. כן.) והשרוי בתענית טועם ואין בכך בלום. כגון שחזור ופולטו דלא חשיבה הנאה מן הטעימה וגם אין צריך ברכה. ולכן טעמי ר' אמי ור' אסי עד כדי רביעית. ודוקא בתענית יחיד כדלמרינן הנאה קביל עליה אבל תענית כחוב לא. ועד כמה ר' אמי ור' אסי טעמי עד שיעור רביעתא. פירש הגאון ו"ל עד שיטעמו בפעם אחת רביעית, אלא בכל יום התענית בכמה פעמים היו טועמים עד כשיעור הוה. אמר ר' אבהו א"ר יוחנן הילכתא ברבי יהודה דאמר בין ויאמר לאמת ויצִיב לא יפסיק. מ"ט דכתיב וחי' אלקים אמת, וצריך לדבק אני ה' הברכה, ורבא אמר אינו חזר ואומר אמת אלא משלים כל העומד כולה וקיימא לן כרבא דברתיא הוא והיה רבא מנגה כל האומר פעמים.